

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο 'Αθήνα, 23 Γεννάρι 1921

ΑΡΙΘ. 720 (ΦΥΛ. 4)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΛΟΤΑΧΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΣΟΙΩΝ: (Τὸ ἀθάνατο
μανιφέστο γιὰ τὴ γλώσσα.
ΚΛΗΚ. ΣΤΗΜΠΕΤΖ: Ἀπὸ τὸ μυθιστόρημα τοῦ
L. Frank «Ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλός».
ΗΠΙΘΩΡΗΤΗΣ: Εἰς τὴν πυρὰν.
ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΜΙΣ: Στὸ φλογερὸ καμίνι.
ΚΥΡΤΙΒΙΤΙΣΣΑ: Στὸ σκοτάδι.
ΜΙΧ. ΘΗΡΒΗΤΗΣ — Κ. ΚΑΡΘΕΙΟΣ: Δὸν Κιχιάτης
(συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
Κ. ΛΟΪ ΖΟΣ: Δυὸ ματάκια.
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Ν. Πολίτης.
Ο ΜΗΣΤΡΑΓΜΑΙΗΣ: Νησιώτικα γράμματα: Οἱ
Φράτζοι καὶ οἱ δικοὶ μας.
ΑΠΟ ΒΑΘΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΘΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φι-
λολογία.—Ἑνὴ φιλολογία.—Φοιτ. Συντροφιά.
—Βαρβαροπάζαρο.—Ἔνα περιοδικά.— Μου-
σική.—Χωρὶς γραμματόσημο.

L. FRANK

“Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΟΣ,”

Σ' ἓνα ἀπὸ τὰ περὶ φημι «ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α-
ΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ» (κοίταξ. Νομῆ σελ. 31),
ὁ ταχτικὸς συνεργάτης μας κ. Ἀλέξ. Σταίνμετς
ἀναλίσκει τὸ κοινὸν μυθιστόρημα τοῦ Γερμα-
νοῦ ποιητῆ Λεονάρδου Φράνκ: «Ὁ ἄνθρωπος
εἶναι καλός» (Der Mensch is gut). Ἀπὸ
τὸ βιβλίον αὐτό, ποὺ χάλασε κόσμο στὴ Γερμα-
νία, ὁ κ. Σταίνμετς μᾶς ἔστειλε, μεταφρασμένο,
ἓνα σημαντικὸ κομμάτι. Εἶναι ὁ λόγος ποὺ βγά-
ζει ὁ Robert, ποῦναι γκαρσόνι ξενοδοχείου
κ' ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα πρόσωπα τοῦ ἔργου. Ὁ
λόγος τοῦ Robert εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ ἁμορφα
μέρη τοῦ βιβλίου, καὶ δίνει μιὰ γενικὴ ἰδέα γιὰ
ὅλακερο τὸ ἔργο. Τονὲ χωρίσαμε σὲ δυὸ μέρη,
γιὰ νὰ δημοσιευτεῖ σὲ δυὸ φύλλα.

Α'

Θέλουμε νὰ κάνουμε εἰρήνη!...

Μὰ μόνο τότε μπορούμε νὰ κάνουμε σωστὴ εἰρήνη,
ἂν ξαίρουμε καὶ παραδεχόμεστε πῶς καὶ μεῖς φταί-
με γιὰ τὸν πόλεμο...

Μόνο ὁποῖος σκέπτεται καὶ ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους,
μπορεῖ νὰ τοὺς φέρει τὴν εἰρήνη... Ἐμεῖς δὲ σκε-
πτόμαστε, καὶ ἀγαπᾷμε μονάχα τὸν ἑαυτὸ μας...

Καθὼ πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο, ἡ ἀγάπη εἶχε πεθάνει
στὶς καρδιές μας. Εἴμαστε μηχανές χωρὶς σκέψη χω-
ριζδική μας γνώμη. Γι' αὐτὸ ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς φταί-
ει γιὰ τὸν πόλεμο....

Μπορεῖ νὰ μὴ σᾶς ἀρέσουν αὐτὰ ποὺ σᾶς λέω. Μὰ
πρέπει νὰ τὰκούσετε. Πρῶτα πρέπει νὰ γυρίσουμε πί-
σω στὴν ἀλήθεια: εἴχαμε ξεχάσει τὸ καλὸ, τὴν ἀγάπη
οὔτε εἴχαμε ποτὲ συλλογιστεῖ τί εἶναι καλὸ· τίποτα
δὲν εἴχαμε συλλογιστεῖ, τίποτα δὲν εἴχαμε σκεφτεῖ. Ἡ
κακία στὶς καρδιές μας γινότανε ὄλο μεγαλύτερη, ὡς
ποὺ μᾶς ἔγινε συνήθεια, καὶ στὸ τέλος πιστέψαμε πῶς
τὸ καλὸ — ὁ ἐγωισμὸς, ἡ βία, ἡ δύναμη, ἡ ἐπιτυχία,
ὁ παρὰ καὶ ἡ ἐξουσία — εἶναι ἐκεῖνο ποὺ γιὰ χάρη
του πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ζεῖ. Καθὼ ἐκεῖνο τὸ κρῖν, δο-
λοφονικὸ ἄξιωμα κάθε Εὐρωπαίου, νὰ θέλουμε νὰ
στυκώμαστε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ποὺ μᾶς ἔ-
γινε μιὰ συνήθεια καὶ δευτέρη φύση, ἔπρεπε, φυσί-

κά, νὰ ἔχει γιὰ ἀποτέλεσμα τὸ μεγάλο μακελειό...
Καὶ ἔπειτα μιλάνε γιὰ τιμὴ, ἥρωισμό, ἥρωικὸ θάνα-
το, γιὰ τὸ πεδίο τῆς τιμῆς!...

“Ὅλοι μας ἓναν πόθο εἴχαμε μονάχα, τὸν πόθο τῆς
ὄσο τὸ δυνατό πιὸ μεγάλης ὕλικῆς ἐπιτυχίας. Τί μᾶς
ἔμελε, ἂν ἔτσι χαλάσαμε τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς μας,
ἂν ἔτσι βουτήξαμε τὸ γείτονα μας σὲ δυστυχία καὶ ἀ-
θλιότητα; “Ὅλοι μας ἀναγνωρίζαμε καὶ θαυμάζαμε
γιὰ ἀφέντες ἐκείνους ποὺ μὲ τὴ βοήθεια τῆς βίας
καὶ τῆς ὕλικῆς ἐπιτυχίας ἀρπάξανε στὰ χέρια τους τὴ
μεγαλύτερη δύναμη, παρουσία καὶ ἐξουσία, χωρὶς νὰ
δώσουμε λογαριασμὸ στὸν ἑαυτὸ μας... Εἴμαστε πε-
ρηφάνοι ὅταν τὰ παιδιά μας, ποὺ μόνο κακὲς συμβου-
λὲς ἀκοῦνε ἀπὸ μᾶς, τραγουδοῦσαν τραγούδια τοῦ
πολέμου καὶ τοῦ σκοτωμοῦ. Κι ὅταν οἱ ἰσχυροὶ ἀφέν-
τες διατάξανε τὰ στρατεύματα νὰ ξεκινήσουν, χαρή-
καμε κ' ἐνθουσιαστήκαμε. Χαρήκαμε, ὅταν μᾶς ἤρ-
θανε οἱ πρῶτες εἰδήσεις τῆς νίκης. Ἐνθουσιαστήκα-
με. Τί μᾶς ἔνοιαζε, ἂν μὲ τὴν κατάληψη ἐνὸς φρου-
ρίου σκιστήκανε σὲ κομμάτια τὰ κορμιά πενήντα χι-
λιάδων ἀνθρώπων; Πενήντα χιλιάδες ἄνθρωποι ποὺ
ἔπρεπε νὰ σκιστοῦνε σὲ κομμάτια γιὰ νὰ πάρουν, μὲ
τὴ διαβολικὴ αὐτὴ πράξη, οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὕλικῆς ἐπι-
τυχίας, περισσότερὴ δύναμη, καὶ οἱ πλούσιοι περισ-
σότερὴ παρουσία! Γιὰ ὅλα αὐτὰ δὲν ἴδρωνε τὸ ἄ-
φτι μᾶς, γιατί οἱ ἴδιοι δὲν εἴχαμε κανένα ἄλλο πόθο
παρὰ τὸν πόθο τῆς ὕλικῆς ἐπιτυχίας, τῆς παρουσίας,
τῆς δύναμης. Καθὼ τὸν πόθο αὐτὸν τονὲ λέγαμε, ψευ-
τικῶς, πατριωτισμὸ. Πρέπει νὰ φέρομε τὴν εἰρήνη.
Καὶ μεῖς φταίμε γιὰ τὸν πόλεμο. Εἴμαστε φονιάδες.

Μὰ μόνο τότε ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ φωνάζουμε
γιὰ τὴν εἰρήνη, ἂν πάψουμε νὰ ἐκπληρώνουμε, χω-
ρὶς δική μας σκέψη καὶ χωρὶς δική μας γνώμη, ψευ-
τικῶς καθήκοντα. Μόνο τότε θὰ μπορούμε νὰ πραγ-
ματοποιήσουμε τὴν εἰρήνην ἀπάνου στὴ γῆ, ἂν πάψου-
με νὰ βάζουμε κέντρο τῆς ζωῆς μας τίς μηδαμηνό-
τητες, ἂν δὲν εἴμαστε πιὰ μηχανές χωρὶς ψυχή, ποὺ
παρῶνται μονάχα παράδες καὶ ἐξουσίες, μὰ ἂν γινώ-
μαστε πλάσματα μὲ τὴ θεία γνώση, πῶς κάθε ἄνθρω-
πος εἶναι ἀδερφός μας, πῶς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦτες